

Surffailua ketunhätä kainalossa

Vapaita avoimen lähdekoodin ohjelmistoja kehittävä Mozilla-säätiö julkaisi viime vuoden lopulla 1.0 version Firefox-selaimesta. Ohjelmasta on kirjoitettu lehdistössä paljon. Matemaatikoille merkittävä piirre on sisäänrakennettu tuki matemaattisten kaavojen ja symbolien MathML-esityskielelle. Tästä on hyötyä esimerkiksi Solmun numerossa 2/2004 esitellyn matematiikan verkkosanakirjan käytössä.

Avoimen lähdekoodin kehitysmallille Firefox on huomattava aluevaltaus. Aikaisemmin on totuttu ajattelemaan, että koska avoimen lähdekoodiston ohjelmistojen käyttäjät ovat samalla myös kehittäjiä, tuloksena syntyy ainoastaan kokeneille käyttäjille soveltuvia ohjelmistoja. Peruskäyttäjät eivät osaa tehdä ohjelmiin haluamiaan muutoksia ja asiantuntijoiden tarpeet ovat erilaiset. Firefox-selaimen helppokäyttöisyys ja menestys peruskäyttäjien parissa osoittavat tämän käsityksen vääräksi.

Tärkeä selitys Firefoxin suosioon on ollut sen maine turvallisenä selaimena. Menestystä on varmasti osaltaan auttanut markkinajohtaja Internet Explorerin tietoturva-aukkojen saama kriittinen julkisuus. Tutkimusten mukaan erilaisia haittaohjelmia on 80 prosentissa maailman Windows-tietokoneista. Haittaohjelmien tärkein leviämiskanava ovat verkkosivut ja Internet Explorerin aukot, joista monet liittyvät ActiveX-

teknologiaan. Vaihtoehtoselaimet, kuten Firefox ja Opera, eivät tue ActiveX:ää. Tämän kirjoituksen kirjoittamishetkellä Firefoxistakin on jo ehditty julkaista versio 1.0.1, jossa korjataan tietoturvaan liittyviä, vaikkakin käytännön merkitykseltään melko vähäisiä puutteita.

Onkin turha odottaa ohjelmia, joissa ei ole tietoturvaan vaikuttavia bugeja. Qmailin tapaiset suhteellisen yksinkertaiset ja lähes vainoharhaisesti tietoturvaa silmällä pitäen kirjoitetut sovellukset sekä jotkut, alunperin 1960-luvulla ohjelmoidut keskustietokonekoodit pääsevät ehkä kaikkein lähimmäksi tätä lähes mahdotonta saavutusta.

Mikään verkkoselain ei tule tähän yltämään näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa. Kysymys on erittäin monimutkaisesta ohjelmistosta, jota joudutaan jatkuvasti mukauttamaan muuttuviin standardeihin. Lisäksi verkkoselain on suorassa yhteydessä sekä potentiaalisia virhetilanteita aiheuttavaan käyttäjään että vihamieliseen ulkomaailmaan, ja siksi tietoturvan kannalta ajateltuna vaarallisempaa sovellusta on vaikea kuvitella. Verkkoselaimen pitäminen erillään käyttöjärjestelmästä ja muista suorittimen muistiavaruudessa ajettavista sovelluksista parantaa jo itsessään ratkaisevasti tilannetta.

Antti Rasila

Toimitussihteerin palsta